

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น*
POLICY RECOMMENDATION TO DEVELOP INNOVATIVE ORGANIZATION OF
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE KHON KAEN

รัฐพล ศิริภูมิ¹, ดาวรุวรรณ ถวิลการ²
Rattapon Siriphum¹, Dawruwan Thawinkarn²
มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}
Khon Kaen University^{1,2}
Email : rattapon_ss@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบายมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ โดยระยะที่ 1 เป็นการศึกษเพื่อสร้างนโยบายการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยการศึกษาเอกสาร ศึกษาพหุกรณี และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ทำให้ได้ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมและระยะที่ 2 เพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและนักวิชาการ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ในด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ ของกรอบการพัฒนา สู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ข้อเสนอเชิงนโยบาย; องค์กรนวัตกรรม; โรงเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

This research is the policy research aiming to create and to assess the policy recommendation to develop innovative organization of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen. The research methodology will be divided into 2 phases. The first phase is to study to create the policy recommendations to develop innovative organization of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen by using documents analysis, the multi-case study of 2 models of exemplary educational institutes, and the in-depth interview with 3 experts which will be the draft of the policy recommendation to develop innovative organization of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen. The second phase is the verification of the recommended policy to develop innovative organization of secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen by 5 experts in order to assess the propriety, the feasibility, and the utility of the recommended policy.

The results of the study revealed that the policy recommendation to develop innovative organization of secondary schools under the secondary educational service area office Khon Kaen in terms of vision, mission, goals, objectives, strategies and practices of the development framework of innovative organization of secondary schools had the propriety, feasibility and utility at high level.

Keywords : Policy recommendation; Innovative organization; Secondary schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge Based Society) มีผลให้องค์กรทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ การบริการ รวมไปถึงภาคการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวสร้างความสามารถภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขันและความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม โดยมีเป้าหมายการจัดการศึกษาที่จะสร้างผู้เรียนให้มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้และทักษะที่ได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้น ในกระบวนการบริหารการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ (องค์การ ประจักษ์เชตต์, 2557) การที่องค์กรธุรกิจและองค์กรทางการศึกษาจะประสบความสำเร็จและสามารถอยู่รอดท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วจึงขึ้นอยู่กับการมีความคิดสร้างสรรค์ การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ และการสร้างนวัตกรรม (กิริติ ยศยิ่งยง, 2552) จากองค์กรแบบดั้งเดิมที่เน้นการสั่งการจากบนลงล่าง ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ควบคุมสั่งการและวางแผนการทำงานทั้งหมด องค์กรต้องเปลี่ยนลักษณะไปสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา กล่าวคือ มีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา การ

บริหารงานรูปแบบใหม่ รวมถึงการสร้างนิสัยนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับคนในองค์กร นั่นคือครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์รูปแบบการทำงาน สร้างสื่อการสอนและวิธีการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษา เพราะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ถือเป็นจุดกำเนิดของการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กรซึ่งถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีค่ามหาศาลแม้ไม่อาจจับต้องได้ (องค์การ ประจันเขตต์, 2557) ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมจึงถือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยองค์กรนั้นต้องสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสร้างความได้เปรียบและเพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดภายใต้สังคมแห่งการแข่งขัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา มาตราที่ 64 ได้กำหนดว่ารัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ สิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และนัยแห่งมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งถือได้ว่าเป็นมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการนำนวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาใช้ในองค์กร หากมีการดำเนินการตามนัยดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมก็จะส่งผลให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้กับการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมหรือนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้วยกระบวนการจัดการความรู้ที่จะทำให้สถานศึกษาเป็น “องค์กรนวัตกรรม (Innovative Organization)” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

กุศล ทองวัน (2553) กล่าวว่า องค์กรนวัตกรรมถือเป็นองค์กรที่มีการสนับสนุนบุคลากรในทุกระดับให้ใช้พลังความคิดในการสร้างสรรค์ คิดค้นและสร้างนวัตกรรมในองค์กรซึ่งไม่จำกัดเพียงนวัตกรรมของการผลิตและการบริการเท่านั้น แต่ยังมีเมื่อนำแนวคิดการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมมาใช้ในระบบการศึกษาอีกด้วย จากงานวิจัยของ Haelermans & De Witte (2011) ได้ศึกษาบทบาทของนวัตกรรมที่มีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลจากงานวิจัยแสดงให้เห็นว่านวัตกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญและมุ่งมั่นพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมโดยมุ่งการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าการนำนวัตกรรมมาใช้ในโรงเรียนมีผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงต้องเป็นผู้นำที่ต้องเดินพร้อมไปกับโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรง โดยจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่แท้จริง กล่าวคือต้องทำให้ผู้เรียนสร้างผลผลิตหรือนวัตกรรมใหม่ออกมาได้ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ติดตัวของผู้เรียนไปตลอดชีวิต ดังนั้น ต้องเริ่มที่โรงเรียนเป็นอันดับแรกเพื่อสร้างผู้เรียนให้เป็นคนที่สามารถคิดวิเคราะห์ และสร้างผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแห่งนวัตกรรม เมื่อผู้เรียนคิดแล้วก็ต้องสามารถนำไปสร้างและนำไปใช้ได้ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2559) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2560) ได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อน Innovative School ภายใต้แนวคิดหลัก Changing Education Paradigms for the 21st

Century Skills สู่การเป็นนวัตกรรมแห่งการศึกษาได้อย่างแท้จริง โดยประกอบไปด้วย Access (การเข้าถึง) กล่าวคือ คนไทยทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานได้อย่างทั่วถึง, Equity (ความเท่าเทียม) กล่าวคือ สถานศึกษาทุกแห่งให้บริการการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคนทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม, Quality (คุณภาพ) กล่าวคือ ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ, Efficiency (ประสิทธิภาพ) กล่าวคือ ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย, Relevancy (ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลง) กล่าวคือ ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง

โรงเรียนนวัตกรรมเปรียบเสมือนนวัตกรรมสำคัญของการศึกษาในยุค 4.0 ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรนวัตกรรมนั้นจะเป็นทั้งนวัตกรรมทางการศึกษาและเป็นระบบในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างชัดเจน สำหรับในต่างประเทศ เช่น Office of Superintendent of Public Instruction State of Washington (OSPI) ในรัฐวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้จัดตั้งโครงการโรงเรียนนวัตกรรม (Innovative School) โดยออกแบบโครงการให้กับโรงเรียนที่สนใจเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างสรรคและนวัตกรรมทางการศึกษา ในรูปแบบ “Washington’s Innovative School” และคัดเลือกโรงเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นโรงเรียนนวัตกรรมและได้นำเสนอคุณลักษณะเฉพาะของโรงเรียนนวัตกรรมไว้ว่า โรงเรียนนวัตกรรมประกอบไปด้วยความโดดเด่นด้านความคิดสร้างสรรค์และความคิดด้านนวัตกรรมจัดการศึกษา, มีมาตรฐานที่สูงเพื่อผู้เรียนและบุคลากร, มีระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน, มีระดับการจัดการศึกษาที่เน้นการปฏิบัติทดลอง, มีแบบฝึกที่ได้รับการยอมรับที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน, จำนวนนักเรียนที่ประสบความสำเร็จที่มากขึ้น, ใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ต่างกัน, บุคลากรมีคุณธรรม, เน้นการจัดการเรียนการสอน STEM และ A-STEM, มีการเรียนรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์, มีการรับรองให้การยอมรับจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งผู้ที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้มีการสร้างหรือนำนวัตกรรมมาใช้ในการศึกษาก็คือนำหรือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งการบริหารการศึกษานั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อผลักดันให้เกิดผลลัพธ์ด้วยกระบวนการจัดการความรู้จนทำให้สถานศึกษากลายเป็น “องค์กรนวัตกรรม (Innovative Organization)” โดยผลลัพธ์ที่ได้ก็คือคุณภาพผู้เรียน (กิตติพร อาภาและคณะ, 2563) และจากการสังเคราะห์งานวิจัยและบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนวัตกรรม ได้แก่ กุศล ทองวัน (2553), ไอริน โรจน์รักษ์ (2554), องค์กร ประจันเขตต์ (2557), รัตนาดี โมรากุลและคณะ (2560), กิตติพร อาภาและคณะ (2563), และ Saki, Shakiba & Savari (2013) พบว่าองค์กรนวัตกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม บรรยากาศนวัตกรรม นิสัยนวัตกรรม กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม และวิสัยทัศน์นวัตกรรม

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีโรงเรียนจำนวน 84 โรงเรียน มีการขับเคลื่อนองค์กรตามกรอบการดำเนินงานด้วยนวัตกรรม “SAIO MODEL” ที่มุ่งเน้นการประกันคุณภาพในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม รวมถึงการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ทักษะภาษา เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะชีวิต และอาชีพ และการบริหารจัดการโดยการกระจายอำนาจจากเขตพื้นที่ไปยังสหวิทยาเขต เครือข่าย

และสถานศึกษา บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา ทุกระดับ ร่วมรับผิดชอบต่อผลของการจัดการศึกษาในทุกระดับและสามารถสะท้อนข้อมูลสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สร้างกลไกในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินการจัดการศึกษาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาภายใต้กรอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) บรรยากาศนวัตกรรม 3) นิสัยนวัตกรรม 4) กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม และ 5) วิสัยทัศน์นวัตกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยการปรับใช้ข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าวนี้ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบผลการสร้างและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย พื้นที่ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 84 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อทำการสัมภาษณ์และยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ตัวแปรที่ศึกษา คือ องค์กรนวัตกรรม ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) บรรยากาศนวัตกรรม 3) นิสัยนวัตกรรม 4) กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม และ 5) วิสัยทัศน์นวัตกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) โดยยึดหลักการวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลในการจัดทำร่างนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแนวปฏิบัติในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กร นวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยมี ขั้นตอนการวิจัย 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยดำเนินการวิจัย 2 วิธี คือ 1) การศึกษาเอกสาร (Document Study) โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาจากเอกสารทั้งหมด 6 แหล่ง 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารหรือนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งการดำเนินการทั้ง 2 วิธีการนั้นทำให้คณะผู้วิจัยได้ข้อมูลสารสนเทศที่ ครบคลุมและเพียงพอต่อการยกเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กร นวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อนำข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าวไปตรวจสอบในขั้นต่อไปโดยพิจารณาจากเกณฑ์ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) โดยใช้เครื่องมือการ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ระยะที่ 2 การตรวจสอบเพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กร นวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้วยการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียน มัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและรองศาสตราจารย์ จำนวน 3 คนเพื่อประเมิน ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยพิจารณาจากเกณฑ์ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) โดยใช้เครื่องมือแบบ ตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales) โดย วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินโดยใช้เกณฑ์ของ Best (1981) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ข้อเสนอมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ข้อเสนอมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ข้อเสนอมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ข้อเสนอมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ข้อเสนอมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

วิสัยทัศน์ คือ พัฒนาความสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่มีเอกลักษณ์อย่างยั่งยืน พัฒนาบุคลากรและผู้เรียนอย่างมีอาชีพบนพื้นฐานของคุณภาพมาตรฐานการศึกษาไทยและมาตรฐานโลก

พันธกิจ ได้แก่ 1) พัฒนานวัตกรรมในการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศตามบริบทของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมที่เป็นเอกลักษณ์อย่างสร้างสรรค์และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก 3) ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้ตระหนักถึงการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน 4) ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความโดดเด่นทางวิชาการ เป็นนวัตกรรมที่คิดเป็นและลงมือปฏิบัติได้ และ 5) ส่งเสริมความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายให้มีการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม

เป้าหมาย ได้แก่ สร้างนวัตกรรมเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ กล้าคิดนอกกรอบ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงโลก เพื่อพัฒนาความสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่มีเอกลักษณ์อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนานวัตกรรมในการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศตามบริบทของสถานศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์อย่างสร้างสรรค์และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก 2) เพื่อพัฒนาบุคลากรให้เป็นนวัตกรรมที่ตระหนักถึงการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมที่คิดเป็นและลงมือปฏิบัติได้ และมีความโดดเด่นทางวิชาการ และ 4) เพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม

กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาผู้นำและต้นแบบด้านนวัตกรรมเพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา 2) จัดสภาพแวดล้อมอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมอย่างยั่งยืน 3) ส่งเสริมและพัฒนานิสัยนวัตกรรมสู่การเป็นนวัตกรรม 4) ยกระดับและพัฒนาสมรรถนะด้านนวัตกรรมด้วย Active Learning และ 5) สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก

แนวปฏิบัติ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย (1.1) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นแบบอย่างในการนำนวัตกรรมมาใช้ในการศึกษา (1.2) ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษานำนวัตกรรมไปใช้อย่างสร้างสรรค์และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ด้านบรรยากาศนวัตกรรม ประกอบด้วย (2.1) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม (2.2) สร้างบรรยากาศแบบเปิดเพื่อให้บุคลากรมีอิสระและมีความยืดหยุ่นในการคิดและพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านนิสัยนวัตกรรม ประกอบด้วย (3.1) ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้ออกแบบและใช้นวัตกรรมได้อย่างมีอาชีพโดยจัดกิจกรรมด้านนวัตกรรมในทุกสัปดาห์ (3.2) สร้างความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านแพลตฟอร์มทางดิจิทัลในสถานศึกษา 4) ด้านกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย (4.1) ใช้การจัดการเรียนการ

สอนแบบ Active Learning ให้ผู้เรียนเป็นนวัตกรที่คิดเป็นและลงมือปฏิบัติได้ (4.2) ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายร่วมมือในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม และ 5) ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย (5.1) พัฒนาระบบการการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา (5.2) สร้างพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน

5.2 ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จากการดำเนินการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินข้อเสนอแนวดังกล่าวนี้นในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ในด้านวิสัยทัศน์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากด้านพันธกิจมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ด้านเป้าหมายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (ด้านวัตถุประสงค์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ด้านกลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และแนวปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากโดยแสดงข้อมูลได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
วิสัยทัศน์	4.33	1.00	มาก	4.00	0.58	มาก	4.33	1.00	มาก
พันธกิจ	4.53	0.58	มากที่สุด	4.27	0.75	มาก	4.47	0.58	มาก
เป้าหมาย	4.00	1.00	มาก	4.00	1.00	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด
วัตถุประสงค์	4.17	0.97	มาก	4.17	0.97	มาก	4.50	0.58	มาก
กลยุทธ์	4.20	0.86	มาก	4.20	0.86	มาก	4.27	0.83	มาก
แนวปฏิบัติ	4.27	0.88	มาก	4.23	0.90	มาก	4.47	0.66	มาก
รวม	4.25	0.88	มาก	4.15	0.84	มาก	4.45	0.70	มาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า แนวทางในการพัฒนาความสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่มีเอกลักษณ์อย่างยั่งยืน พัฒนาบุคลากรและนักเรียนอย่างมืออาชีพบนพื้นฐานของคุณภาพมาตรฐานการศึกษาไทยและมาตรฐานโลก โดยสร้างนวัตกรรมเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ กล้าคิดนอกกรอบ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงโลก ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก พันธกิจ พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก เป้าหมาย พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก วัตถุประสงค์ พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และ แนวปฏิบัติ พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย พบว่า โดยภาพรวม ข้อเสนอเชิงนโยบายมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) อย่างเป็นระบบ มีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างลุ่มลึก และในกระบวนการวิจัยได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนซึ่งเป็นผู้บริหารที่มีความเชี่ยวชาญด้านความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ จำนวน 3 คน จึงทำให้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่วิจัยและเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

เมื่อพิจารณาผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายจะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะข้อเสนอเชิงนโยบายมีทิศทางการทำงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาของกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่มีเป้าหมายให้สถานศึกษาต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมหรือนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้วยกระบวนการจัดการความรู้ที่จะทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรนวัตกรรม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นซึ่งเป็นพื้นที่วิจัยก็ให้ความสนใจในการพัฒนาเพื่อให้เกิดองค์กรนวัตกรรมตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของชาติ ยิ่งไปกว่านั้น การพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษานั้นจะต้องอาศัยวิสัยทัศน์ ซึ่งจากผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายพบว่า วิสัยทัศน์ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะวิสัยทัศน์นั้นมุ่งเน้นในเรื่องนวัตกรรมและการพัฒนาบุคลากรและนักเรียนให้เป็นนวัตกรรมอย่างมืออาชีพบนพื้นฐานของคุณภาพมาตรฐานการศึกษาไทยและมาตรฐานโลกซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบจันเชดต์ (2557) ที่กล่าวว่าสถาบันทางการศึกษาซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นจะต้องส่งเสริมและสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดขึ้นได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรหรือให้แก่สังคมในวงกว้าง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและขีดความสามารถของคน

ส่วนใหญ่ในประเทศ ซึ่งการสร้างสถาบันทางการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการชิงความได้เปรียบในยุคฐานความรู้อันจะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป

สำหรับองค์ประกอบที่จะช่วยในการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) บรรยากาศคนนวัตกรรม 3) นิสัยนวัตกรรม 4) กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม และ 5) วิสัยทัศน์นวัตกรรม โดยองค์ประกอบทั้งหมดนี้ถูกใช้เป็นการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบาย และเมื่อนำไปตรวจสอบพบว่า โดยภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะข้อเสนอเชิงนโยบายนี้ได้พัฒนาขึ้นตามกรอบของ 5 องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบ ประจันเขตต์ (2557) ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำ, บรรยากาศคนนวัตกรรม, และนิสัยนวัตกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าภาวะผู้นำนั้น นอกจากการมีวิสัยทัศน์ มีนิสัยนวัตกรรมแล้ว ยังต้องเป็นผู้สนับสนุนให้องค์กรมีบรรยากาศคนนวัตกรรม ส่งเสริมให้สมาชิกในองค์กรมีอิสระที่จะคิดสร้างสรรค์จนเกิดเป็นนิสัยนวัตกรรมกลายเป็นองค์กรนวัตกรรมในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรัตนาดี โมรากุลและคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาองค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีจำนวน 8 องค์ประกอบ คือ 1) การจัดการความรู้ 2) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 3) ภาวะผู้นำ 4) บรรยากาศองค์การ 5) การทำงานเป็นทีม 6) โครงสร้างองค์การ 7) วัฒนธรรมองค์การ และ 8) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และสอดคล้องกับสุริศา ริมศิริ (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้องค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพบว่าองค์ประกอบองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) นิสัยนวัตกรรม 2) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 3) การจัดการความรู้ 4) ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 5) การสื่อสาร 6) ผลลัพธ์นวัตกรรม 7) โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม 8) บรรยากาศคนนวัตกรรม และ 9) การบริหารและพัฒนาบุคลากร และอนุพงษ์ ชุมแวงวาปีและคณะ (2561) ที่ศึกษาการพัฒนาารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาทางตรงมี 6 ตัวแปร คือ 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 2) การพัฒนานักนวัตกรรม 3) การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ 4) โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม 5) วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม 6) บรรยากาศองค์การสร้างสรรค์ และรูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนองค์การ 2) การนำองค์การ 3) การจัดการองค์การ 4) การควบคุมองค์การ และมี 8 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมความพร้อมโดยผู้บริหาร 2) กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมเชิงนวัตกรรม 3) วางแผนเชิงกลยุทธ์ 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม 5) การจัดโครงสร้างองค์การ 6) การมุ่งเน้นการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์สู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม 7) ตรวจสอบและประเมินผล และ 8) การปรับปรุงและพัฒนา โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก

นอกจากนี้ ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจากงานวิจัย พบว่า พันธกิจ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ เป้าหมาย มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้

เพราะเป้าหมายมีความชัดเจนที่จะเน้นการสร้างนวัตกรรมเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ กล้าคิดนอกกรอบ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงโลกเพื่อพัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่มีเอกลักษณ์อย่างยั่งยืน และพันธกิจที่เน้นในเรื่องการพัฒนาและสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในเรื่องนวัตกรรม ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความโดดเด่นทางวิชาการให้เป็นนวัตกรรมที่คิดเป็นและลงมือปฏิบัติได้ และส่งเสริมความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคีเครือข่ายให้มีการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับศิริราชประชาสัมพันธ์ (2563) ซึ่งได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมไว้ 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) มีการกำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่ชัดเจน สามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพองค์กร 2) ผู้นำองค์กรต้องสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง 3) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ผลักดันให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมภายในองค์กร และให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร 4) มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งคน กระบวนการ ธุรกิจ ผลิตภัณฑ์และบริการ และ 5) ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสรรค์

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม

7.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.2.1 สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดแนวทางและกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามบริบทของสถานศึกษา

7.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนสถานศึกษาในสังกัดสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อดำเนินการวิจัยปฏิบัติการหรือการวิจัยและพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นไปได้

8. บรรณานุกรม

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). *Innovative School ภายใต้แนวคิดหลัก Changing Education Paradigm for 21st Century Skills*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการกรมการศึกษานานาชาติ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

- กิตติพร อภา และคณะ. (2563). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. **วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับบัณฑิตศึกษา)**. 8(3). 32-41.
- กิริติ ยศยิ่งยง. (2552). **องค์กรแห่งนวัตกรรม : แนวคิดและกระบวนการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุศล ทองวัน. (2553). ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต่อระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และระดับการเป็นองค์กรนวัตกรรม: กรณีศึกษา สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. **วารสารบริหารธุรกิจ**. 33(128). 34-48.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2559). **CCPR MODEL: สู่การเรียนรู้การสอนเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนวดี โมรากุล และคณะ. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. **Veridian E-Journal**. 10(2). 2341-2355.
- ศิริราชประชาสัมพันธ์. (2563). **องค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovative Organization)**. **ศิริราชประชาสัมพันธ์**. มกราคม. 16.
- สุริศา ริมศิริ. (2562). **การพัฒนาตัวบ่งชี้องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์อร ประจันเขตต์. (2557). **องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ทางเลือกใหม่ของการบริหารการศึกษา**. **วารสารพยาบาลทหารบก**. 15(1). 45-51.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปีและคณะ. (2561). **การพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 12(3). 207-219.
- ไอริน โรจน์รักษ์. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นองค์กรนวัตกรรมกับสมรรถนะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม : กรณีศึกษาสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน**. **วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์**. 2(2). 46-60.
- Best J. W. (1981). **Research in Education**. 4th ed. Englewood : Cliff Prentice Hall.
- Haelermans C & De Witte K. (2011). The Role of Innovations in Secondary School Performance: Evidence from a Conditional Efficiency Model. **European Journal of Operation Research**. 223(2). 541-549.
- Saki S, Shakiba H & Savari M. (2013). Study of the Relationship between the Organization Learning and Organizational Innovation at University of Tehran. **Journal of Organization Leadership and Leadership**. 11(1). 1-18.